

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 164/04-44

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Eduarda Báránya a Štefana Ogurčáka na neverejnom zasadnutí 13. januára 2005 prerokoval prijatú sťažnosť MED-ART, spol. s r. o., so sídlom D. S., zastúpenej advokátom JUDr. J. L., B. B., vo veci porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v konaní vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 3 Er 1854/03 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Banská Bystrica uznesením č. k. 3 Er 1854/03-52 z 28. júna 2004 p o r u š i l základné právo MED-ART, spol. s r. o., na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Uznesenie Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 3 Er 1854/03-52 z 28. júna 2004 s a z r u š u j e a v e c s a v r a c i a na ďalšie konanie.

3. MED-ART, spol. s r. o., p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 9 340 Sk (slovom deväťtisícristoštyridsať slovenských korún), ktorú je Okresný súd

Banská Bystrica povinný vyplatiť právnomu zástupcovi JUDr. J. L., Advokátska kancelária, B. B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) č. k. I. ÚS 164/04-27 z 23. septembra 2004 bola prijatá na ďalšie konanie sťažnosť MED-ART, spol. s r. o., so sídlom D. S., (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. J. L., B. B., vo veci porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v konaní vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 3 Er 1854/03.

Podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prerokoval ústavný súd túto vec na neverejnom zasadnutí, keďže tak sťažovateľ v podaní z 3. novembra 2004, ako aj okresný súd vo vyjadrení zo 14. októbra 2004 vyslovili súhlas s tým, aby sa upustilo od ústneho pojednávania. Ústavný súd preto pri svojom rozhodovaní vychádzal z obsahu sťažnosti, z písomných vyjadrení účastníkov, obsahu spisu okresného súdu a listinných dôkazov nachádzajúcich sa v jeho spise.

Z podanej sťažnosti vyplýva, že okresný súd v konaní vo veci exekúcie oprávneného – sťažovateľky proti Nemocnici s poliklinikou F. D. Roosewelta Banská Bystrica (ďalej len „povinný“) na vymoženie pohľadávky 794 079,60 Sk s prísl. vedenom pod sp. zn. 3 Er 1854/03 uznesením z 28. júna 2004, ktoré nadobudlo právoplatnosť 2. júla 2004, exekúciu zastavil, a to s poukazom na ustanovenie § 57 ods. 2 Exekučného poriadku v súvislosti s ustanovením § 54a ods. 3 zákona č. 345/2004 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne

a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o zdravotnom poistení“).

Podľa názoru sťažovateľky okresný súd pochybil, keď exekúciu celkom zastavil. V skutočnosti ju totiž mohol zastaviť iba vo vzťahu k takým finančným prostriedkom, majetku a veciam povinného, ktoré sú uvedené v ustanovení § 54a ods. 2 zákona o zdravotnom poistení. Úplné zastavenie exekúcie by bolo prichádzalo do úvahy iba vtedy, keby mal okresný súd bezpečne preukázané a zistené, že povinný nevlastní iné finančné prostriedky, majetok a veci ako tie, ktoré sú z exekúcie vylúčené. Pokiaľ okresný súd napriek tomu exekúciu úplne zastavil, zbavil tým sťažovateľku práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Súdna ochrana podľa tohto článku sa totiž vzťahuje aj na exekučné konanie.

Sťažovateľka na podporu svojho právneho názoru poukazuje na skoršie rozhodnutia ústavného súdu, a to sp. zn. I. ÚS 5/2000 z 13. júla 2000 a sp. zn. II. ÚS 143/02 z 5. novembra 2002.

Sťažovateľka žiada vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením okresného súdu č. k. 3 Er 1854/03-52 z 28. júna 2004. Ďalej požaduje, aby ústavný súd zrušil toto uznesenie, vrátil vec na ďalšie konanie, zakázal okresnému súdu pokračovať v porušovaní základných práv a slobôd, prikázal okresnému súdu obnoviť stav pred porušením základného práva sťažovateľky a priznal jej náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 25 462 Sk.

Vyjadrenie okresného súdu zo 14. októbra 2004, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 28. októbra 2004, obsahuje jednak chronológiu úkonov vykonávaných v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Er 1854/03, ako aj stanovisko okresného súdu, podľa ktorého zákonný sudca v uznesení z 28. júna 2004 aplikoval ustanovenie § 54a zákona o zdravotnom poistení účinného od 15. júna 2004. Vo veci samej okresný súd nič viac neuviedol.

Z repliky sťažovateľky z 3. novembra 2004 doručenej ústavnému súdu 5. novembra 2004 vyplýva, že sťažovateľka trvá v celom rozsahu na argumentácii, ktorú podrobne uviedla v sťažnosti. I naďalej je toho názoru, že došlo k porušeniu jej základného práva vyplývajúceho z čl. 46 ods. 1 ústavy. Sťažovateľka žiada vydať nález v upresnenom znení, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy vydaním uznesenia okresného súdu o zastavení exekúcie č. k. 3 Er 1854/03-52 z 28. júna 2004 a zrušil toto uznesenie. Zároveň požaduje priznanie náhrady trov právneho zastúpenia vo výške 25 462 Sk za dva úkony právnych služieb.

Ústavný súd prípisom z 29. októbra 2004 umožnil povinnému vyjadriť sa vo veci samej, keďže v konaní vedenom na ústavnom súde môžu byť dotknuté aj jeho práva, resp. oprávnené záujmy. Za tým účelom doručil ústavný súd povinnému sťažnosť z 23. augusta 2004, uznesenie ústavného súdu č. k. I. ÚS 164/04-27 z 23. septembra 2004, vyjadrenie okresného súdu zo 14. októbra 2004, ako aj stanovisko sťažovateľky z 3. novembra 2004. Povinný poskytnutú možnosť nevyužil a vo veci sa nevyjadril.

II.

Z dokladov predložených sťažovateľkou, ako aj zo spisu okresného súdu sp. zn. 3 Er 1854/03, ktorý si ústavný súd zadovážil, vyplývajú nasledovné podstatné skutočnosti.

Z upovedomenia o začatí exekúcie sp. zn. Ex 185/2003 z 15. decembra 2003 vydaného súdnym exekútorom vyplýva, že 28. novembra 2003 bolo začaté exekučné konanie v prospech sťažovateľky a v neprospech povinného na vymoženie pohľadávky sťažovateľky vo výške 794 079,60 Sk na základe rozsudku okresného súdu č. k. 64 Cb 88/2002-99 zo 4. februára 2003 ako vykonateľného exekučného titulu s tým, že exekúcia sa okrem istiny vzťahuje aj na úroky z omeškania. Súdny exekútor zároveň zakázal povinnému akýmkoľvek spôsobom nakladať s majetkom, ktorý v zmysle Exekučného poriadku podlieha predmetnému exekučnému konaniu.

Z upovedomenia o spôsobe vykonania exekúcie sp. zn. Ex 185/2003 z 15. decembra 2003 vydaného súdnym exekútorom vyplýva, že exekúcia na vymożenie pohľadávky sťažovateľa bude vykonaná z iných peňažných pohľadávok povinného.

Z exekučného príkazu sp. zn. Ex 185/2003 z 23. januára 2004 vydaného súdnym exekútorom vyplýva, že exekúcia bude vykonaná prikázaním pohľadávky povinného voči jeho dlžníkovi Všeobecnej zdravotnej poisťovni Bratislava, pričom ide o pohľadávku povinného zo zmluvy č. 21 NSP 3003702, ktorú povinný uzavrel so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou Bratislava. Z tejto zmluvy dlhuje Všeobecná zdravotná poisťovňa Bratislava povinnému celkom 62 766 360,67 Sk.

Z exekučného príkazu II sp. zn. Ex 185/2003 z 10. marca 2004 vydaného súdnym exekútorom vyplýva, že exekúcia bude vykonaná prikázaním už vyššie uvedenej pohľadávky, keďže táto bola potvrdená aj rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 34 Cb 206/01 z 20. novembra 2003.

Z podania povinného zo 14. júna 2004 doručeného okresnému súdu 24. júna 2004 vyplýva, že povinný požiadal o odklad, resp. o zastavenie exekúcie. Poukázal pritom na nové znenie § 54a zákona o zdravotnom poistení účinné od 15. júna 2004, podľa ktorého sú z exekúcie vylúčené aj finančné prostriedky zdravotných poisťovní, ktoré sú určené na úhradu za poskytnutú zdravotnú starostlivosť, na úhradu platieb za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a na úhradu služieb súvisiacich so zabezpečením zdravotnej starostlivosti poistencov. Podľa názoru povinného vzhľadom na ustanovenie § 54a ods. 3 zákona o zdravotnom poistení je súd povinný exekúciu zastaviť, ak exekúcia postihuje takýto majetok.

Z uznesenia okresného súdu č. k. 3 Er 1854/03-52 z 28. júna 2004, ktoré sa stalo právoplatným 2. júla 2004, vyplýva, že exekúcia bola zastavená, pričom náhrada trov exekúcie v prospech súdneho exekútora voči sťažovateľke sa nepriznala. Okresný súd poukázal na nové znenie § 54a ods. 2 zákona o zdravotnom poistení, ktoré nadobudlo účinnosť 15. júna 2004. Podľa § 54a ods. 3 exekúciu alebo výkon rozhodnutia súd zastaví, ak exekúcia alebo výkon rozhodnutia postihuje majetok podľa § 54a ods. 2. Podľa názoru

okresného súdu z exekúcie sú vylúčené finančné prostriedky zdravotných poisťovní určené na úhradu za poskytnutú zdravotnú starostlivosť, na úhradu platieb za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a na úhradu služieb súvisiacich so zabezpečením zdravotnej starostlivosti o poistencov, ďalej finančné prostriedky na účtoch zdravotníckych zariadení, ktoré sú určené na poskytovanie zdravotnej starostlivosti a služieb súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a služieb súvisiacich so zabezpečením zdravotnej starostlivosti, tiež majetok zdravotných poisťovní, ak je obstaraný z prostriedkov poistného, z poplatku z omeškania, z pokút a z poplatku za nesplnenie oznamovacej povinnosti, majetok zdravotných zariadení, ak je obstaraný z prostriedkov poistného, a majetok určený na poskytovanie zdravotnej starostlivosti, ako aj lieky a zdravotnícke pomôcky. Ak sú splnené podmienky § 54a ods. 2 zákona o zdravotnom poistení, potom dochádza podľa odseku 3 k zastaveniu exekúcie priamo zo zákona, teda aj bez návrhu na zastavenie exekúcie. Vzhľadom na všetky tieto skutočnosti považoval okresný súd za potrebné rozhodnúť v zmysle § 58 ods. 1 a § 57 ods. 2 Exekučného poriadku.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovať v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom,

alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (...).

Citovaný čl. 46 ods. 1 ústavy je primárnou ústavnou bázou pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany, a tým aj „bránou“ do ústavnej úpravy jednotlivých aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu zakotvených v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až 50). Zároveň podľa čl. 46 ods. 4 ústavy podmienky a podrobnosti o tejto ochrane ustanoví zákon, resp. v zmysle čl. 50 ods. 1 ústavy je možné domáhať sa práv podľa čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú (mutatis mutandis I. ÚS 56/01, I. ÚS 1/03, I. ÚS 226/03).

Ústavný súd vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ústavnosti (čl. 124 ústavy) nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov, a že jeho úloha sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 1/03, I. ÚS 226/03).

Vykladať a aplikovať zákony je v právomoci všeobecných súdov. Pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať (I. ÚS 19/02, I. ÚS 226/03, I. ÚS 50/04).

Výkon vykonateľného rozhodnutia súdu sa musí považovať za integrálnu časť „súdnej ochrany“ v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy, inak záruky, ktoré toto ustanovenie ustanovuje a ktoré v spojení s ostatnými článkami siedmeho oddielu druhej hlavy ústavy vyjadrujú záujem na ochrane „práva na spravodlivý proces“, by stratili svoj dôvod na existenciu v ústave. Preto právo na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy sa nemôže končiť vydaním právoplatného a vykonateľného rozhodnutia súdu, ale musí zahŕňať aj

možnosť núteným spôsobom a aj proti vôli povinného realizovať povinnosť na plnenie obsiahnutú vo výroku takéhoto rozhodnutia, ktorá nebola splnená dobrovoľne (I. ÚS 5/00).

Nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí vrátane súdnej exekúcie podľa Exekučného poriadku je súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Všeobecné súdy musia dbať na to, aby zabezpečili taký prístup k súdnej ochrane v exekučnom konaní, ktorý nie je diskriminačný. Zastavenie súdnej exekúcie všeobecným súdom bez preukázania takýchto okolností spôsobuje porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (II. ÚS 143/02).

Ústavný súd uznáva, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04).

Podľa § 54a ods. 2 zákona o zdravotnom poistení z exekúcií a výkonu rozhodnutia podľa osobitných predpisov sú vylúčené aj

- a) finančné prostriedky zdravotných poisťovní podľa § 50 až 52, ktoré sú určené na úhradu za poskytnutú zdravotnú starostlivosť, na úhradu platieb za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a na úhradu služieb súvisiacich so zabezpečovaním zdravotnej starostlivosti o poistencov,
- b) finančné prostriedky na účtoch zdravotníckych zariadení, ktoré sú určené na poskytovanie zdravotnej starostlivosti a služieb súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a služieb súvisiacich so zabezpečovaním zdravotnej starostlivosti,
- c) majetok zdravotných poisťovní, ak je obstaraný z prostriedkov poistného, z poplatku z omeškania, z pokút a z poplatku za nesplnenie oznamovacej povinnosti,
- d) majetok zdravotníckych zariadení, ak je obstaraný z prostriedkov poistného, a majetok určený na poskytovanie zdravotnej starostlivosti,
- e) lieky a zdravotnícke pomôcky.

Podľa § 54a ods. 3 zákona o zdravotnom poistení exekúciu alebo výkon rozhodnutia, ktoré sa začali podľa osobitných predpisov, súd zastaví, ak exekúcia alebo výkon rozhodnutia postihujú majetok podľa odseku 2.

Podľa § 57 ods. 2 Exekučného poriadku exekúciu môže súd zastaviť aj vtedy, ak to vyplýva z ustanovení tohto alebo osobitného zákona.

Podľa § 57 ods. 3 Exekučného poriadku ak sa exekúcie týka niektorý z dôvodov zastavenia len sčasti alebo ak sa exekúcia vykonala v širšom rozsahu, než stačí na uspokojenie oprávneného, exekúcia sa zastaví len čiastočne.

Ústavný súd považuje za potrebné predovšetkým konštatovať, že uznesením okresného súdu č. k. 3 Er 1854/03-52 z 28. júna 2004 bola exekúcia proti povinnému zastavená v celom rozsahu. Vyplýva to jednoznačne zo znenia výroku uznesenia. To znamená, že okresný súd priznal týmto uznesením v danom prípade povinnému prakticky úplnú exekučnú imunitu. Naproti tomu však z odôvodnenia uznesenia vyplýva, že okresný súd exekúciu zastavil z dôvodu § 54a ods. 2 zákona o zdravotnom poistení, teda preto, že sa vedie na také časti majetku povinného, ktoré sú z exekúcie vylúčené, a to bez bližšieho odôvodnenia, z ktorého by bolo zistiteľné, ako dospel okresný súd k tomuto svojimi dôsledkami ďalekosiahlemu záveru. Vzhľadom na to treba konštatovať, že uznesenie okresného súdu je arbitrárne vo viacerých súvislostiach, ako to bude ďalej uvedené.

Za najzrejmější a najmarkantnejší prejav arbitrárnosti uznesenia treba považovať práve nesúlad výroku s odôvodnením, teda tú skutočnosť, že exekúcia bola zastavená v celom rozsahu, hoci podľa odôvodnenia malo k zastaveniu dôjsť iba vo vzťahu k určitým častiam majetku povinného. Súvisí to so skutočnosťou, že podľa citovaného ustanovenia § 57 ods. 2 a 3 Exekučného poriadku exekúciu možno celkom zastaviť iba vtedy, ak niektorý z dôvodov zastavenia exekúcie je splnený bezo zvyšku. To znamená, že ak má byť dôvodom úplného zastavenia exekúcie skutočnosť, že sa exekúcia vedie na taký majetok povinného, ktorý je z exekúcie vylúčený, je možné exekúciu celkom zastaviť iba vtedy, ak

je spoľahlivo preukázané, že povinný iný majetok, teda taký majetok, ktorý z exekúcie nie je vylúčený, nemá.

Okresný súd zastavil exekúciu proti povinnému na základe § 57 ods. 2 Exekučného poriadku s použitím § 54a ods. 2 a 3 zákona o zdravotnom poistení. Zrejme pritom vychádzal z doslovného znenia § 54a ods. 3 zákona o zdravotnom poistení, podľa ktorého exekúciu, ktorá sa začala podľa osobitných predpisov, súd zastaví, ak exekúcia postihuje majetok uvedený v § 54a ods. 2 zákona o zdravotnom poistení.

Tento názor okresného súdu považuje ústavný súd za arbitrárny, pretože citované ustanovenie mal okresný súd vykladať v súvislosti s ustanovením § 57 ods. 3 Exekučného poriadku, podľa ktorého ak sa exekúcie týka niektorý z dôvodov zastavenia len sčasti, exekúcia sa zastaví len čiastočne. Okresný súd bez toho, aby vôbec preveroval, ba čo i len sa pokúšal zistiť, či povinný má aj iný majetok, ktorý nie je z exekúcie vylúčený, zastavil exekúciu nielen vo vzťahu voči takému majetku, ktorý by bol prípadne z exekúcie vylúčený, ale úplne. Arbitrárnosť uznesenia okresného súdu má priamy dopad na základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, lebo uznesenie okresného súdu znamená vo svojich dôsledkoch nemožnosť núteného uspokojenia nárokov sťažovateľky, ktoré jej boli priznané právoplatným rozsudkom.

Ústavný súd poukazuje v tejto súvislosti aj na svoj skorší nález sp. zn. II. ÚS 143/02 z 5. novembra 2002, v ktorom išlo o analogický skutkový stav. Aj v tomto prípade totiž došlo k zastaveniu exekúcie voči nemocnici v súvislosti s tým, že sa viedla na majetok, ktorý bol z exekúcie vylúčený, pričom súd nemal spoľahlivo zistené, že povinná nemocnica nevlastní iný majetok, ktorý z exekúcie nie je vylúčený. Ústavný súd v tomto prípade vyslovil, že došlo k porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Uznesenie okresného súdu javí známky arbitrárnosti aj z iného pohľadu.

Analýzou ustanovenia § 54a ods. 2 zákona o zdravotnom poistení možno dôjsť k záveru, že toto ustanovenie poskytuje čiastočnú exekučnú imunitu niektorým povinným subjektom (ad personam), a to v súvislosti s niektorými časťami majetku týchto subjektov (ad rem).

Táto čiastočná exekučná imunita sa poskytuje predovšetkým zdravotným poisťovňami ako povinným subjektom, a to v rozsahu finančných prostriedkov určených na úhradu za poskytnutú zdravotnú starostlivosť, na úhradu platieb za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a na úhradu služieb súvisiacich so zabezpečením zdravotnej starostlivosti o poistencov. Ďalej sa táto čiastočná exekučná imunita zdravotných poisťovní vzťahuje na ich majetok, ak je obstaraný z prostriedkov poistného, z poplatku z omeškania, z pokút a z poplatku za nesplnenie oznamovacej povinnosti [§ 54a ods. 2 písm. a) a c) zákona o zdravotnom poistení].

Ďalej sa čiastočná exekučná imunita poskytuje zdravotníckym zariadeniam ako povinným subjektom, a to v rozsahu finančných prostriedkov na účtoch zdravotníckych zariadení, ktoré sú určené na poskytovanie zdravotnej starostlivosti a služieb súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti, ako aj služieb súvisiacich so zabezpečením zdravotnej starostlivosti. Okrem toho sa táto čiastočná exekučná imunita zdravotníckych zariadení vzťahuje na majetok zdravotníckych zariadení, ak je obstaraný z prostriedkov poistného, a na majetok určený na poskytovanie zdravotnej starostlivosti. Napokon sa vzťahuje na lieky a zdravotnícke pomôcky [§ 54a ods. 2 písm. b), d) a e) zákona o zdravotnom poistení].

Povinný je nemocnicou s poliklinikou, teda zdravotníckym zariadením. To znamená, že v jeho prípade je rozsah jeho exekučnej imunity vymedzený tými časťami majetku, ktoré vyplývajú z ustanovenia § 54a ods. 2 písm. b), d) a e) zákona o zdravotnom poistení. Na tieto časti majetku povinného teda nie je možné viesť exekúciu, resp. pokiaľ by sa viedla, musela by byť zastavená.

Zo spisu okresného súdu vyplýva, že exekúcia voči povinnému bola vedená prikázaním iných peňažných pohľadávok povinného, pričom konkrétne išlo o prikázanie pohľadávky, ktorú mal povinný voči Všeobecnej zdravotnej poisťovni Bratislava vo výške 62 766 360,67 Sk. Tento spôsob exekúcie prakticky znamená, že na základe príkazu súdneho exekútora bude Všeobecná zdravotná poisťovňa Bratislava povinná zaplatiť svoj dlh voči povinnému do výšky pohľadávky sťažovateľky nie povinnému, ale sťažovateľke.

Ak bol okresný súd toho názoru, že nariadeným konkrétnym spôsobom exekúcie, teda prikázaním pohľadávky povinného voči Všeobecnej zdravotnej poisťovni Bratislava, sa exekúcia viedla na takú časť majetku povinného, ktorá je uvedená v ustanovení § 54a ods. 2 zákona o zdravotnom poistení, potom v odôvodnení uznesenia o čiastočnom zastavení exekúcie mal okresný súd vyčerpávajúcim a presvedčivým spôsobom uviesť, pod ktorý konkrétny prípad exekučnej imunity v zmysle citovaného ustanovenia treba podradiť prikázanie pohľadávky povinného voči Všeobecnej zdravotnej poisťovni Bratislava. Okresný súd však takto nepostupoval, lebo iba vymenoval všetky prípady, ktoré sú z exekúcie vylúčené, bez toho, aby konkrétnu časť majetku povinného subsumoval pod niektorú z alternatív uvedených v § 54a ods. 2 zákona o zdravotnom poistení. Tento nedostatok je ďalším prejavom arbitrárnosti uznesenia.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti dospel preto ústavný súd k záveru, že uznesením okresného súdu č. k. 3 Er 1854/04-52 z 28. júna 2004 bolo porušené základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (bod 1 výroku).

Treba ešte poznamenať, že na prvý pohľad by bolo možné považovať uznesenie okresného súdu za arbitrárne aj preto, že podľa názoru okresného súdu ak sú splnené podmienky § 54a ods. 2 zákona o zdravotnom poistení, potom dochádza podľa ods. 3 k zastaveniu exekúcie priamo zo zákona, teda aj bez návrhu na zastavenie exekúcie. Totiž ak je okresný súd tej mienky, že v danej veci došlo k zastaveniu exekúcie priamo zo zákona, potom už nebolo možné, aby exekúciu zastavil okresný súd svojím uznesením. V takomto prípade by mohol iba deklarovat', že ku zastaveniu exekúcie došlo ex lege. V skutočnosti však ide iba o nepresnú formuláciu, lebo z celkového kontextu je zrejmé, že okresný súd mal na mysli tú okolnosť, že v danom prípade na zastavenie exekúcie uznesením súdu nebol

potrebný návrh, teda že súd bol oprávnený zastaviť exekúciu ex officio. Preto treba urobiť záver, že uznesenie okresného súdu nie je v tejto časti arbitrárne. Napokon túto skutočnosť sťažovateľka ani nenamietala.

Podľa § 56 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo slobody porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší.

Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

V zmysle citovaných ustanovení ústavný súd uznesenie okresného súdu č. k. 3 Er 1854/04-52 z 28. júna 2004 zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie (bod 2 výroku).

Ústavný súd považuje za potrebné v tejto súvislosti upozorniť, že zákonom č. 720/2004 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov a o zmene a doplnení zákona č. 577/2004 Z. z. o rozsahu zdravotnej starostlivosti uhrádzanej na základe verejného zdravotného poistenia a o úhradách za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti, a to čl. I bodom 6 s účinnosťou od 1. januára 2005 boli z exekúcií a výkonu rozhodnutia na prechodnú dobu do 31. decembra 2005 vylúčené niektoré časti majetku niektorých poskytovateľov zdravotnej starostlivosti. Bude preto úlohou okresného súdu posúdiť, či sa táto exekučná imunita vzťahuje na daný prípad, resp. v akom rozsahu.

Trovy právneho zastúpenia sťažovateľky pozostávajú z trov za dva úkony právnych služieb zo strany advokáta, a to za prevzatie a prípravu zastupovania a za spísanie sťažnosti. Odmena za každý z týchto úkonov je 4 534 Sk. Režijný paušál je dvakrát 136 Sk. Preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľky predstavujú celkom sumu 9 340 Sk (bod 3 výroku).

Z vyššie uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. januára 2005